

Vergaderjaar 2019–2020

29 279

Rechtsstaat en Rechtsorde

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 581

**BRIEF VAN DE MINISTERS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID EN
VOOR RECHTSBESCHERMING**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 april 2020

Op 31 maart jongstleden heeft het kabinet bekend gemaakt dat de eerder getroffen maatregelen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan, na 6 april 2020 nog van kracht blijven tot en met in elk geval 28 april 2020. Met onze brieven van 15 en 25 maart 2020 hebben wij u geïnformeerd over de door de Rechtspraak en (andere) organisaties in de strafrechtketen getroffen maatregelen.¹ Met deze brief informeren wij u over de maatregelen die de Rechtspraak en het Openbaar Ministerie (OM) na 6 april 2020 nemen om het primaire proces zo veel mogelijk door te laten gaan met inachtneming van noodzakelijke maatregelen om de verspreiding van het virus tegen te gaan.

Rechtspraak is een vitaal onderdeel van onze rechtsstaat dat ook in crisistijd moet blijven functioneren. De Rechtspraak heeft bij de beslissing over de maatregelen die vanaf 6 april gelden een zorgvuldige afweging gemaakt van belangen ontleend aan de rechtsstaat, economie en volksgezondheid en van individuele belangen van alle betrokkenen bij de organisatie en behandeling van zaken ter zitting.

In de afgelopen periode is het normale functioneren van de rechtspraak door de maatregelen beperkt. Wij willen benadrukken dat desondanks het werk op alle rechtsgebieden doorgaat. Een deel van de werkzaamheden wordt vanuit huis verricht. Daarnaast is het nodig dat personeel op kantoor aanwezig is. Er wordt gewerkt in ploegendiensten, ook buiten de normale kantooruren. Wij zijn ons er zeer van bewust dat deze situatie, waarin zaken moeten worden uitgesteld of anders worden behandeld veel vergt van rechtszoekenden, verdachten, slachtoffers en hun rechtshulpverleners.

In de fase na 6 april voorziet de Rechtspraak op alle rechtsgebieden in een uitbreiding van het aantal en soort zaken dat wordt behandeld, met

¹ Kamerstukken 35 300 VI en 25 295, nr. 114 en Aanhangsel Handelingen II 2019/20, nr. 2226

inachtneming van de noodzakelijk te nemen maatregelen met het oog op de bestrijding van Covid-19. De Rechtspraak heeft op 3 april 2020 op de website een lijst gepubliceerd van categorieën zaken die vanaf 6 april worden behandeld en welke aanpassingen in de wijze van behandelen daarbij worden gehanteerd (tijdelijk procesreglement). Deze lijst kan in de loop van de weken verder worden aangevuld. Dit betekent een substantiële uitbreiding van het aantal zaken dat wordt behandeld.

Zo is een voorziening getroffen om rolzittingen van Kanton doorgang te laten vinden. Ook in het familierecht zullen diverse soorten zaken weer opgepakt worden.

Voor zaken in het civiele en bestuursrecht geldt dat behandeling van de zaken plaatsvindt met inachtneming van noodzakelijk te treffen maatregelen. Dat betekent dat advocaten, gemachtigden en andere ketenpartners in beginsel via tele- en beeldverbindingen betrokken zijn of hun standpunt schriftelijk weergeven.

Ook voor zittingen in strafzaken geldt dat die zo veel mogelijk plaatsvinden met ondersteuning van audio(-visuele) middelen. In strafzaken zullen de rechter(s), de griffier en de officier van justitie fysiek in de zittingszaal aanwezig zijn. Ook advocaten zijn in die gevallen fysiek aanwezig, tenzij zijzelf aangeven via telehoorvoorzieningen aan de zitting te willen deelnemen.

De openbaarheid wordt zoveel mogelijk gewaarborgd door beperkte toelating van journalisten, video-verbindingen en de publicatie van uitspraken. Bij strafzaken gaat het onder meer om de behandeling van zaken met gedetineerde verdachten, (super)snelrecht, verlenging TBS en PIJ, toetsing ISD en kwesties van internationale rechtshulp.

De hiervoor aangegeven uitbreiding van de te behandelen zaken wordt lokaal met maatwerk ingevuld en is afhankelijk van de situatie en de beschikbare capaciteit (ziekte en IT-voorziening) per gerecht of parket.

De voorzieningen voor telehoren zijn de afgelopen periode aanzienlijk uitgebreid.

De Rechtspraak heeft de afgelopen week in samenwerking met de Dienst Justitiële Inrichtingen met alle penitentiaire inrichtingen een audio-visuele verbinding gerealiseerd. Bij zittingen waarbij gedetineerden gehoord moeten worden, kan dat nu in een groot aantal gevallen op afstand plaatsvinden. De regelgeving biedt daarvoor de mogelijkheden.

In de brief over de voortgang van de digitalisering van de rechtspraak van 24 januari 2020 is uw Kamer gemeld dat de Rechtspraak start met het aanbieden van veilig mailen voor partijen.² Dat zou in dit jaar stap voor stap per gerecht worden ingevoerd. De Rechtspraak stelt alles in het werk om dit nu per 9 april bij alle gerechten te kunnen aanbieden. Op die manier kan door advocaten zaaksgebonden veilig met de rechtspraak worden gecommuniceerd. Deze ontwikkelingen maken het mogelijk binnen de geldende beperkende maatregelen, steeds meer zaken af te handelen.

De Rechtspraak treft voorts in afstemming met ketenpartijen voorbereidingen voor het op termijn, zodra de omstandigheden dat toelaten, weer houden van zittingen in alle rechtsgebieden met fysieke aanwezigheid van partijen. Daarbij wordt rekening gehouden met de rond 21 april 2020

² Kamerstuk 29 279, nr. 562

verwachte nieuwe besluitvorming van het kabinet en de in acht te nemen dagvaardings- en oproepingstermijnen en werkprocessen in de organisaties, waaronder afstemming met de advocatuur.

Voor wat betreft het strafrecht doet de Rechtspraak dit in nauwe samenwerking met het OM. Het OM bereidt zich voor op het hervatten van de OM-zittingen, wanneer het OM dat mogelijk acht. Daarbij benadrukken wij te zeggen dat niet op voorhand van een verlichting van de maatregelen wordt uitgegaan, maar onderstrepen we dat voor alle scenario's geldt dat een tijdige voorbereiding een vereiste vormt.

Op een aantal punten knelt de tijdelijke werkwijze van de Rechtspraak met het geldende wettelijke kader. De afgelopen week heeft een inventarisatie van de knelpunten plaatsgevonden. Wij hebben hiertoe een spoedwet in voorbereiding, waarover uw Kamer binnenkort nader wordt geïnformeerd.

De crisismanagementteams van de Rechtspraak en het OM monitoren voortdurend de ontwikkelingen rond de maatregelen. Daarbij vindt tevens afstemming met de betrokken ketenpartners plaats. Wij worden meerdere keren per week geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen en zullen uw Kamer bij substantiële wijzigingen informeren.

Wij hebben grote waardering voor de snelheid en flexibiliteit waarmee de Rechtspraak, OM en overige ketenpartners invulling geven aan de maatregelen en ondanks alle beperkingen rechtszoekenden rechtsbescherming bieden en zorgen voor rechtshandhaving. Zo zorgen zij er tezamen voor dat ook in deze crisistijd de rechtsstaat blijft functioneren.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

De Minister voor Rechtsbescherming,
S. Dekker